

C/2024/3380

31.5.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ram monitorowania na rzecz odpornych lasów europejskich

(COM(2023) 728 final – 2023/0413 (COD))

Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję Rady 89/367/EWG ustanawiającą Stały Komitet ds. Leśnictwa

(COM(2023) 727 final – 2023/0410 (COD))

(C/2024/3380)

Sprawozdawca: **Florian MARIN**

Wniosek o wydanie opinii	Parlament, 26.2.2024 w sprawie COM(2023) 727 i COM(2023) 728 Rada, 5.12.2023 w sprawie COM(2023) 727 i 22.12.2023 w sprawie COM(2023) 728
Podstawa prawna	Art. 43, art. 192 ust. 1 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	26.2.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	20.3.2024
Sesja plenarna nr	586
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	169/0/6

1. Wnioski i zalecenia

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES),

1.1. Ostrożnie popiera wnioski Komisji i sugeruje, że ramy monitorowania lasów powinny być zrównoważone, uwzględniać aspekt płci, być bezpieczne i chronione, racjonalne pod względem kosztów, wykonalne pod względem operacyjnym, aktualne, dynamiczne, inkluzywne i partycypacyjne, a także powinny umożliwiać współpracę między nauką i praktyką oraz lepsze planowanie. Proponowane ramy monitorowania lasów należy traktować jako narzędzie statystyczne, a nie jako narzędzie nadzoru, ponieważ gospodarka leśna należy głównie do kompetencji krajowych⁽¹⁾. EKES przypomina, że zgodnie z oceną skutków Komisji⁽²⁾ nie wszystkie zainteresowane strony zgadzają się z ideą rozporządzenia i opowiadają się raczej za jasnymi wytycznymi oraz kontynuacją obecnych systemów monitorowania. Należy to odpowiednio uwzględnić na kolejnych etapach procedury współdecyzji. Wszelkie zgromadzone dane powinny być wykorzystywane w sposób zapewniający poszanowanie praw i interesów właścicieli i zarządców lasów.

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Sprawiedliwość klimatyczna” (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C 81 z 2.3.2018, s. 22), Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Dokument otwierający debatę »W kierunku zrównoważonej Europy 2030«” (COM(2019) 22 final) (Dz.U. C 14 z 15.1.2020, s. 95), i Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych” (COM(2022) 304 final – 2022/0195 (COD)) (Dz.U. C 140 z 21.4.2023, s. 46).

⁽²⁾ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-regulation-forest-monitoring-framework_en

1.2. Wzywa, by przed wyrażeniem zgody na realizację inicjatywy dogłębniej przeanalizować przydatność proponowanych zmiennych – w tym rozdzielczości przestrzennej i częstotliwości zgłaszania – oraz związane z tymi zmiennymi ograniczenia techniczne i aspekty sądowe. W rozporządzeniu potrzebna jest większa jasność co do przeznaczenia, wykorzystania i kontroli poprawności danych i kontrolę tę należy uwzględnić w przyszłym prawodawstwie wtórnym.

1.3. Uważa, że proponowane unijne ramy monitorowania lasów są kluczowym narzędziem, i zaleca, co następuje:

- System powinien zharmonizować istniejące systemy monitorowania lasów i zapewnić interoperacyjność z danymi już objętymi innymi przepisami (dotyczącymi klimatu, powietrza, różnorodności biologicznej) oraz wspólną polityką rolną.
- Należy opracować wspólny, zharmonizowany zestaw wskaźników opartych na istniejącym prawodawstwie i systemach monitorowania oraz mających zoptymalizować udział tych systemów w odpowiedniej ocenie wpływu na różnorodność biologiczną, wkładu w cele zrównoważonego rozwoju i gospodarki leśnej.
- Gromadzone dane nie powinny być wykorzystywane do celów handlowych bez żadnych korzyści dla właścicieli lasów.
- Wszelkie zgromadzone dane powinny być wykorzystywane w sposób zapewniający poszanowanie praw i interesów właścicieli i zarządców lasów oraz publikowane wyłącznie w formie zagregowanej.
- Należy ustanowić jasną definicję jednostki leśnej.
- Należy zapewnić równoważny poziom szczegółowości, technologii i częstotliwości, zwłaszcza w przypadku gromadzenia danych uzupełniających we wszystkich państwach członkowskich.
- Dodatkowe wysiłki w zakresie gromadzenia danych wymagają odpowiednich zasobów finansowych dla państw członkowskich, aby zapewnić zharmonizowane wdrażanie tych działań.

1.4. Przyjmuje z zadowoleniem podejście do długoterminowych planów dotyczących lasów i zaleca, co następuje:

- Wzywa się państwa członkowskie UE, które czerpią korzyści z lasów, do opracowania długoterminowego planu dotyczącego lasów.
- W strukturze planów dotyczących lasów należy uwzględnić aspekty społeczne i gospodarcze, a także różnorodne korzyści płynące z lasów oraz skutki społeczne dla społeczności leśnych.
- Zgodnie z zasadą partnerstwa społeczeństwo obywatelskie powinno być włączane w opracowywanie i – w zależności od sytuacji państw członkowskich – wdrażanie planów.
- Opracowywanie, wdrażanie i monitorowanie długoterminowych planów dotyczących lasów powinno być finansowane z istniejących i nowych funduszy UE.
- Plan powinien uzupełniać inne strategie dotyczące lasów i drewna.
- Należy zadbać o wyraźne dostosowanie do celów zrównoważonego rozwoju i o synergię z nimi, a plan powinien przyczynić się do ich realizacji.

1.5. Sugeruje wzmocnienie roli Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, także ze względu na przyszłe prace nad ramami monitorowania lasów. Odpowiednie zainteresowane podmioty społeczeństwa obywatelskiego powinny być częścią tego Komitetu z uwagi na znaczącą rolę lasów dla społeczeństwa.

1.6. Proponuje, aby uwzględnić właściwą równowagę między zasadą pomocniczości, z jednej strony, a poszanowaniem kompetencji krajowych i unijnych, praw własności prywatnej, własności danych, z drugiej strony. Przy tym należy przypisywać taką samą wagę gospodarczym, społecznym i środowiskowym danym o lasach.

1.7. Proponuje, by społeczeństwo obywatelskie było zaangażowane w opracowywanie unijnych ram monitorowania lasów oraz by zapewnić wystarczającą przejrzystość.

1.8. Apeluje o specjalne zasoby na szkolenia dla zarządców i właścicieli lasów oraz dla pracowników leśnictwa, aby zapewnić kompleksowe i skuteczne podejście do wdrażania unijnych ram monitorowania lasów.

2. Kontekst

2.1. Komisja proponuje ramy monitorowania lasów oparte na aktualności, dokładności, spójności, przejrzystości, porównywalności i kompletności danych o lasach, dostępności takich danych ogólnym zarządzaniu systemem przez Komisję i państwa członkowskie. Proponowany system monitorowania lasów obejmuje wysokorozdzielczy system jednoznacznej geograficznie identyfikacji wszystkich gospodarstw leśnych w Unii oraz ramy gromadzenia i udostępniania danych dotyczących lasów. Ramy te mają na celu stworzenie bazy wiedzy na temat lasów europejskich, co wzbogaci nasze rozumienie warunków panujących w tych ekosystemach.

2.2. Proponuje się dwupoziomowy system danych podzielony do celów gromadzenia danych między Komisję i państwa członkowskie – ze wspólnymi definicjami i określonymi częstotliwościami mającymi zapewnić porównywalność i spójność gromadzonych danych. Każde państwo członkowskie wyznaczy korespondenta krajowego odpowiedzialnego za wymianę informacji między Komisją a danym państwem członkowskim.

2.3. Komisja proponuje, aby państwa członkowskie dobrowolnie opracowały zintegrowany długoterminowy plan dotyczący lasów w oparciu o określoną strukturę i by za koordynację tego procesu odpowiadał korespondent krajowy. Proponuje rozszerzenie zakresu kompetencji istniejącego Stałego Komitetu ds. Leśnictwa i zmianę jego nazwy na Stałą Grupę Ekspertów ds. Lasów i Leśnictwa, a to z uwagi na multidyscyplinarne zmienne występujące w wymianie danych dotyczących lasów między Komisją a państwami członkowskimi oraz wielorakie wartości związane z lasami.

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji, ponieważ do tej pory nie istniały zharmonizowane wymogi UE w zakresie sprawozdawczości dotyczącej lasów oraz ponieważ we wnioskach przewidziano wspólne definicje i lepsze narzędzia do rejestrowania danych o lasach i pomiaru postępów na drodze do zrównoważonego rozwoju lasów. Silna zależność od danych z teledetekcji satelitarnej może jednak oznaczać, że nie zostanie osiągnięta oczekiwana jakość i integralność danych lub ich istotność z punktu widzenia polityki. Rozporządzenie opiera się na istniejącej infrastrukturze danych dotyczących leśnictwa.

3.2. Systemy danych o lasach powinny być zrównoważone, racjonalne pod względem kosztów, wykonalne pod względem operacyjnym, aktualne, bezpieczne i chronione, dynamiczne, powinny uwzględniać aspekt płci, sprzyjać włączeniu społecznemu i być partycypacyjne, aby umożliwiły ścisłą współpracę między światami nauki i praktyki oraz lepsze planowanie. Proponowane ramy monitorowania lasów należy traktować jako narzędzie statystyczne, a nie jako narzędzie nadzoru, ponieważ gospodarka leśna należy głównie do kompetencji krajowych. Informacje powinny być publikowane na poziomie wystarczająco zagregowanym, w takiej formie, aby nie można było zidentyfikować danych poszczególnych właścicieli lasów i aby ochrona danych właścicieli lasów nie była osłabiona. Niektóre proponowane zmienne mogą – ze względu na wysoką rozdzielczość, częstotliwość ich wykorzystywania i pełny zasięg – być problematyczne dla milionów właścicieli drobnych parcel leśnych w całej Unii.

3.3. Wniosek przyczynia się bezpośrednio do konsolidacji gospodarki opartej na danych i do wzmocnienia suwerenności cyfrowej. Dane cyfrowe, wspólne definicje i wspólne podejście do danych o lasach mogą ułatwić prowadzenie różnych badań, testów warunków skrajnych dotyczących klimatu i analiz różnorodności biologicznej, a także zapewnić partycypacyjną gospodarkę leśną oraz politykę publiczną i planowanie, które są oparte na dowodach. Lasy i zrównoważona gospodarka leśna stwarzają nowe możliwości biznesowe (jedną z nich jest rolnictwo węglowe), a dane są niezbędne, by móc przyciągać inwestycje i monitorować efektywność wkładu lasów w łagodzenie zmiany klimatu. Potrzebne jest specjalne podejście do kwestii korzyści, jakie państwa członkowskie odnoszą w związku ze składowaniem dwutlenku węgla w drzewach, które zostały zasadzone przez podmioty prywatne działające w interesie publicznym (organizacje pozarządowe).

3.4. Warto dostrzegać potencjalne korzyści płynące ze skonsolidowanej gospodarki opartej na danych i z suwerenności cyfrowej w gospodarce leśnej, ale jednocześnie trzeba pamiętać, że kluczowe jest poszanowanie suwerenności narodowej państw członkowskich w zakresie kształtowania ich polityki leśnej. EKES uważa, że należy unikać niepotrzebnej centralizacji i zwiększania biurokracji, a także mieć na uwadze wyjątkowy kontekst ekologiczny, społeczny i gospodarczy każdego państwa członkowskiego. Należy odpowiednio zająć się obawami dotyczącymi wykorzystania danych oraz stosunku kosztów do korzyści w kontekście nowych przepisów, tak by przepisy te wspierały skuteczną gospodarkę leśną w każdym państwie członkowskim, zamiast ją utrudniać.

3.5. Zaangażowanie i wsparcie ze strony państw członkowskich, zarządców lasów i właścicieli lasów, zarówno prywatnych, jak i publicznych, jest ważne dla zapewnienia powodzenia gromadzenia danych. Proces gromadzenia danych i administrowania nimi powinien uwzględniać właściwą równowagę między zasadą pomocniczości a poszanowaniem kompetencji krajowych i unijnych w takich dziedzinach jak środowisko, klimat lub energia w przypadku stosowania nadzoru satelitarne na poziomie ponadpaństwowym. Należy uwzględnić przepisy krajowe, zwłaszcza dotyczące interoperacyjności z innymi podmiotami z różnych łańcuchów dostaw i gałęzi przemysłu drzewnego. Konieczna jest dalsza ocena przydatności i ryzyka dla zarządców i właścicieli lasów.

3.6. Wiarygodne i dostosowane dane mają kluczowe znaczenie w podejmowaniu decyzji, pozwalają poprawić zrównoważoną gospodarkę leśną i przyczyniają się do zapobiegania ryzyku. Należy mieć na uwadze ten sam poziom szczegółowości, technologii i częstotliwości zarówno wtedy, gdy państwa członkowskie korzystają z własnych systemów, jak i gdy dobrowolnie gromadzą inne dane uzupełniające.

3.7. Dla zapewnienia przejrzystych łańcuchów dostaw w leśnictwie ważne jest, by stale zwiększać wykorzystanie sztucznej inteligencji (AI) i internetu rzeczy (IOT), ale przy tym unikać zależności od dostawców sztucznej inteligencji. Trzeba stale zwracać uwagę na zwiększanie dostępu do nowych technologii. Dbłość o integralność i wiarygodność danych powinna mieć charakter przekrojowy. W rozporządzeniu potrzebna jest większa jasność co do kontroli poprawności danych i kontrolę tę należy uwzględnić w przyszłym prawodawstwie wtórnym.

3.8. Jeśli chodzi o wykorzystywanie danych gromadzonych przez każdą zainteresowaną stronę, istotna jest skonsolidowana synergia z systemem sądowym. Zgromadzone dane powinny być wykorzystywane w różnych systemach należytej staranności i powinna to być stale dostępna możliwość. Należy mieć na uwadze, że powinna istnieć możliwość pobierania danych przez długi okres, w różnych wspólnych formatach, w celu wykorzystywania danych do różnych innych analiz. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie przejrzystości i nadzoru nad wykorzystywaniem zgromadzonych danych. Wszelkie zgromadzone dane powinny być wykorzystywane w sposób zapewniający poszanowanie praw i interesów właścicieli lub zarządców lasów. Dane powinny być wykorzystywane wyłącznie do konkretnych, ściśle określonych celów – uzgodnionych wspólnie, z silnym naciskiem na bezpieczeństwo danych i prywatność. Ponadto należy rozważyć zapewnienie przyjaznych dla użytkownika narzędzi dostępu do danych i analizy danych, aby umożliwić właścicielom lasów i państwu skuteczne zarządzanie ich danymi o lasach.

3.9. EKES sugeruje, by unikać powielania danych, ponieważ niektóre dane o lasach są również gromadzone w ramach wspólnej polityki rolnej w prawie wszystkich państwach członkowskich, a w niektórych przypadkach istnieją krajowe inwentaryzacje lasów, które można wykorzystać w tym procesie. Dane o lasach należy uzupełnić danymi objętymi innymi przepisami dotyczącymi klimatu, wody, powietrza i różnorodności biologicznej, a także wspólną polityką rolną, aby osiągnąć pełną kompatybilność z metodologią FAO. Należy dokonać wyraźnego rozróżnienia między lasami przeznaczonymi do pozyskiwania drewna a innymi rodzajami lasów. W stosownych przypadkach w odniesieniu do gospodarki leśnej i na zagregowanych poziomach geograficznych trzeba automatycznie udostępniać i monitorować wspólny zestaw szerokich wskaźników. Należy uwzględnić wskaźniki dotyczące potencjalnego wpływu praktyk zarządzania lub innych czynników, takich jak zmiana klimatu, na różnorodność biologiczną, wskaźniki dotyczące wkładu takich praktyk i czynników w realizację celów zrównoważonego rozwoju, a także wskaźniki mierzące skuteczność interwencji podejmowanych w ramach strategii politycznych.

3.10. Należy zapewnić specjalne fundusze lub możliwość wykorzystania istniejących funduszy na potrzeby opracowywania i wdrażania długoterminowych planów dotyczących lasów lub aktualizacji istniejących planów. Państwa członkowskie muszą wyraźnie zadbać o to, by społeczeństwo obywatelskie odgrywało rolę w opracowywaniu, wdrażaniu i monitorowaniu tych planów. Biorąc pod uwagę, że w rozporządzeniu proponuje się nowe obowiązki sprawozdawcze, EKES sugeruje, by oferować specjalne dotacje na gromadzenie, generowanie i monitorowanie danych do określonego poziomu danych oraz na zarządzanie nimi.

3.11. Należy zagwarantować dobrowolną interoperacyjność z innymi krajowymi rejestrami danych o lasach i danymi handlowymi, ponieważ w kontekście zmiany klimatu potrzebne są dane długoterminowe oraz dane dotyczące gałęzi przemysłu drzewnego i łańcuchów dostaw. EKES sugeruje, że pełna identyfikowalność danych dotyczących drewna powinna być obowiązkowa w UE, niezależnie od sposobu wykorzystania drewna.

3.12. EKES sugeruje, że z uwagi na ogromne znaczenie danych o lasach dla transformacji klimatycznej i różnorodności biologicznej potrzebne są jasne sankcje, które można by ewentualnie nałożyć na państwa członkowskie. Należy wziąć pod uwagę ograniczenia korzystania z funduszy UE w przypadkach, gdy dane o lasach są niekompletne lub niedokładne. W całym ramach monitorowania lasów należy stosować zrównoważone narzędzia, praktyki i zieloną energię.

3.13. EKES sugeruje, że potrzebna jest większa jasność co do roli Komisji w koordynowaniu procesu gromadzenia danych o lasach, a w przypadku, gdy lasy obejmują kilka państw członkowskich lub obejmują państwa trzecie, powinna być możliwa współpraca między państwami członkowskimi. Współpraca między różnymi punktami kontaktowymi oraz zaangażowanie państw członkowskich i lokalnych zainteresowanych stron są ważne dla powodzenia omawianego rozporządzenia.

3.14. Dane o lasach należy gromadzić wraz z danymi dotyczącymi powiązanych dziedzin, takich jak rozwój obszarów wiejskich, gospodarka o obiegu zamkniętym, nauka czy cyfryzacja. Należy również wziąć pod uwagę wielorakie wartości wskaźników leśnych, na przykład wkład w gospodarkę lokalną i krajową. Dane społeczne, które są już gromadzone przez państwa członkowskie, należy powiązać z danymi dotyczącymi lasów ze względu na społeczne oddziaływanie lasów, zwłaszcza oddziaływanie na społeczności leśne, przy czym trzeba w szczególny sposób uwzględnić aspekty młodzieży i płci. Należy stale – poprzez dodawanie nowych zbiorów danych – oceniać, czy zapewniona jest dynamiczność systemu gromadzenia danych o lasach.

3.15. Taką samą wagę należy przykładać do gospodarczych, społecznych i środowiskowych danych o lasach. Ze względu na różnorodność własności lasów w UE trzeba mieć na uwadze różne rodzaje właścicieli. Gromadzone dane powinny pomagać w konsolidacji gospodarki leśnej i powinny być przedmiotem stałej troski, podobnie jak należy dbać o uczynienie procesu dostarczania danych na temat złożonego łańcucha dostaw w leśnictwie bardziej demokratycznym.

3.16. Właściciele lasów, prywatni lub publiczni, powinni czerpać korzyści z udostępniania swoich danych. Zgromadzone dane powinny być wykorzystywane do zapewniania specjalnych usług doradczych dla właścicieli lasów i nie powinny być wykorzystywane do celów komercyjnych bez żadnych korzyści dla właścicieli lasów. Interes publiczny powinien pozostać zmienną przekrojową, niezależnie od tego, kto jest właścicielem lasu, gdy las znajduje się w rękach prywatnych.

3.17. EKES proponuje utworzenie specjalnego punktu pomocy lub zapewnienie specjalnych materiałów pomocniczych. Zgodę podmiotów przekazujących dane należy uzyskiwać, gdy ich dane są udostępniane, niezależnie od przeznaczenia i sposobu wykorzystania danych, i podmioty te powinny wiedzieć, czy ich dane zostaną wykorzystane do innych celów. Przy publikowaniu danych, zwłaszcza w odniesieniu do danych prywatnych i wykorzystywania zdalnych źródeł danych, należy starannie przestrzegać wymogów RODO.

3.18. EKES proponuje również, by uwzględniać rolę lasów na arenie międzynarodowej, i wzywa UE, by aktywnie promowała takie samo podejście do danych o lasach w państwach trzecich oraz zawarła umowy międzynarodowe w tym zakresie, zwłaszcza w odniesieniu do wprowadzania na rynek UE produktów z drewna zgodnych z procedurami należytej staranności i obowiązującymi przepisami dotyczącymi wylesiania. Powinna być możliwa współpraca ze stronami trzecimi, takimi jak przedsiębiorstwa zajmujące się oprogramowaniem lub danymi, jeżeli państwa członkowskie się na to zdecydują.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES apeluje, by zapewnić większą jasność co do tego, gdzie będą trafiać zgromadzone dane, w jakim celu będą wykorzystywane, która instytucja będzie miała do nich dostęp oraz jakie mają się pojawić korzyści.

4.2. EKES sugeruje zbadanie, czy ujęte w rozporządzeniu dane dotyczące różnorodności biologicznej powinny obejmować inne istotne zmienne niż ptaki, ze względu na złożoność ekosystemu leśnego oraz rozmieszczenie gatunków. Jest to ważne z powodu potrzeby zrozumienia całego ekosystemu lasów. Należy opracować szczegółowe przepisy w tym zakresie, biorąc pod uwagę związek między danymi dotyczącymi różnorodności biologicznej a niezbędnymi zdolnościami operacyjnymi.

4.3. EKES wzywa państwa członkowskie UE, które czerpią korzyści z lasów, do opracowania długoterminowego planu leśnego (z zastrzeżeniem respektowania istniejących krajowych długoterminowych planów dotyczących lasów), oraz do odpowiedniej zmiany art. 13. Należy wziąć pod uwagę komplementarność między różnymi planami dotyczącymi lasów opracowywanymi przez poszczególne państwa członkowskie a innymi strategiami dotyczącymi lasów lub branżami przemysłu drzewnego, ponieważ w UE brakuje obecnie wspólnej przestrzeni danych dla przemysłu drzewnego.

4.4. EKES jest zaniepokojony tym, że prawodawstwo wtórne może stwarzać potencjalne zagrożenia dla skutecznego wdrożenia rozporządzenia oraz że w rozporządzeniu nie przewidziano konkretnych narzędzi informatycznych. Państwom członkowskim należy zapewnić wystarczająco dużo czasu na wdrożenie ram monitorowania lasów i wystarczające wytyczne, biorąc pod uwagę, że termin 30 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia jest ambitny.

4.5. EKES proponuje zmianę art. 11, aby zapewnić skoncentrowanie się na interesach lokalnych zainteresowanych stron oraz rolę społeczeństwa obywatelskiego w koordynacji i współpracy na rzecz poprawy użyteczności ram monitorowania lasów, ponieważ potrzebna jest odpowiednia analiza kontekstowa jako uzupełnienie otwartego dostępu do informacji.

4.6. EKES proponuje, by lasy niedostępne do celów pozyskiwania drewna wymienione w załączniku II lit. a) obejmowały również lasy pierwotne ze względu na wkład tych lasów w ochronę różnorodności biologicznej. Do systemu gromadzenia danych należy włączyć także drzewa rosnące poza lasami.

4.7. EKES sugeruje, by przy publikowaniu wskazanych w art. 7 danych o lasach należyte uwzględniać interes prywatnych właścicieli lasów, ponieważ publikowanie danych może na ten interes wpływać. Należy ustanowić jasną definicję jednostki leśnej i zawsze respektować własność prywatną. Trzeba doprecyzować relacje między lasami prywatnymi a krajowymi punktami kontaktowymi oraz kwestię wykorzystywania danych prywatnych w interesie publicznym, ponieważ dane są własnością prywatną.

4.8. Struktura długoterminowych planów dotyczących lasów, o których to planach mowa w załączniku IV, powinna również obejmować społeczne aspekty związane z lasami i określać, w jaki sposób plany przyczyniają się bezpośrednio do realizacji celów zrównoważonego rozwoju związanych z lasami. Plany powinny uwzględniać zasadę partnerstwa i potrzebny jest specjalny rozdział dotyczący współpracy ze społeczeństwem obywatelskim przy opracowywaniu, wdrażaniu i monitorowaniu planów.

4.9. EKES wzywa, by zwiększyć inwestycje w budowanie zdolności w zakresie gromadzenia, udostępniania i wykorzystywania danych o lasach oraz zarządzania nimi, a także by przeznaczyć na ten cel wystarczające zasoby, zwłaszcza dla korespondentów krajowych, z wykorzystaniem WPR lub innych funduszy i instrumentów. Należy zapewnić specjalne materiały szkoleniowe dla zarządców lasów, właścicieli lasów i pracowników leśnych. Z uwagi na wielofunkcyjność lasów państwa członkowskie powinny na bieżąco uwzględniać dane dotyczące pracowników leśnych i warunków pracy.

4.10. Stałym elementem działania powinny być kampanie na rzecz cyberbezpieczeństwa i ochrony danych. Oprócz ułatwiania dostępu do danych oraz technologii sprzętu i oprogramowania trzeba też wziąć pod uwagę włączenie cyfrowe i umiejętności cyfrowe.

4.11. Stale należy dbać o ograniczanie obciążeń administracyjnych i unikanie tych nadmiernych, takich jak wielokrotne gromadzenie danych i wielokrotne ich ujmwowanie w sprawozdawczości⁽³⁾. Należy zapewnić wystarczające zasoby, skoro zgodnie z załącznikiem I niektóre dane należy gromadzić co najmniej raz w tygodniu (dane o pożarach) lub co najmniej co dwa tygodnie (defoliacja). Trudno jest zapewnić poprawność danych gromadzonych za pomocą urządzeń zdalnych, ponieważ potrzebne są weryfikacje na miejscu i odpowiednie zasoby. Należy zapewnić taką samą szybkość w odniesieniu do zarówno gromadzenia, jak i przetwarzania danych, zwłaszcza w przypadku danych gromadzonych na miejscu.

4.12. EKES z ostrożną aprobatą odnosi się do wniosku Komisji dotyczącego utworzenia Stałej Grupy Ekspertów ds. Lasów i Leśnictwa i sugeruje wzmocnienie roli Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, także ze względu na przyszłe prace nad ramami monitorowania lasów. Odpowiednie zainteresowane podmioty społeczeństwa obywatelskiego powinny być częścią tego Komitetu – z uwagi na znaczącą rolę lasów dla społeczeństwa.

⁽³⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Nowa strategia leśna UE 2030« [COM(2021) 572 final] (Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 169).

4.13. EKES proponuje, by w wyjątkowych przypadkach, takich jak kryzysy związane z konkretnymi klęskami żywiołowymi, zapewnić reakcje i wykorzystać specjalne zasoby na potrzeby natychmiastowego gromadzenia danych na miejscu, a także wykorzystywać instrumenty zdalne do określania wpływu na lasy w czasie rzeczywistym.

4.14. W systemie gromadzenia danych należy – po odpowiedniej ocenie – ująć podejście dostosowane do specyfiki krajobrazu, które uwzględni rozdrobnienie i szerszą integralność ekosystemu. EKES proponuje, by z udziałem EKES-u i społeczeństwa obywatelskiego utworzyć nową publiczną i wspólną ogólnounijną platformę wspierającą monitorowanie lasów oraz umożliwiającą wymianę informacji, wiedzy i najlepszych praktyk. Należy zapewnić wyraźną synergię z europejskimi pojedynczymi punktami dostępu dla lasów prywatnych, Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności oraz europejską chmurą dla otwartej nauki, aby ułatwić badania w dziedzinie leśnictwa.

Bruksela, dnia 20 marca 2024 r

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE